

Kirjallinen kysymys KK 191/2023 vp

Mia Laiho kok ym.

Kirjallinen kysymys suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta, susivahinkojen vähentämisestä ja ihmisten turvallisuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Sudet aiheuttavat asuinalueilla vaaratilanteita ja pelkoa yhä useammin, mikä näkyy myös julkisuudessa jatkuvasti. Huoli susilaumoista painaa monilla asuinalueilla eri puolella Suomea. Susihavaintoja koko Suomessa 1.1.—15.10.2023 on riistakeskuksilta ja riistanhoitoyhdistyksiltä saatujen tietojen mukaan noin 14 800, joista lähes 4 000 on alle 100 metrin päässä asutusta rakennuksesta. On arvioitu, että todellisuudessa havaintoja on jopa 40 prosenttia enemmän, sillä edellä mainitussa määrässä on huomioitu vain ilmoitetut susihavainnot.

Erityisesti läntisessä ja eteläisessä Suomessa susi elää jo melko ihmisvaikutteisilla alueilla ja on näin tottunut ihmisten ja ajoneuvojen läsnäoloon eikä enää karta ihmistä kuten aiempina vuosikymmeninä. Jo pidempään metsästäjät eivät ole uskaltaneet pitää koiria mukana metsällä susien takia ympäri Suomen. Luonnonvarakeskuksen arvioiden mukaan Suomessa on ollut alkuvuodesta 291—331 sutta ja 40—46 susilaumaa. Luvut ovat todellisuudessa suuremmat muun muassa sen takia, että arviot on tehty ennen pesimiskautta.

Sudet käyttävät kulkureitteinään kyläteitä ja joskus ajautuvat myös asuinalueiden pihapiireihin. Susia liikkuu myös päiväaikaan. Tämä on vaarallista ja aiheuttaa pelkoa niin aikuisissa kuin lapsissakin. Lisäksi sudet aiheuttavat vuosittain merkittäviä vahinkoja metsästyskoirille ja tuotantoeläimille. Rahallisesti suurinta vahinkoa sudet aiheuttavat poroille. Vuonna 2022 sudet aiheuttivat Riistavahingot.fi-palvelun mukaan yhteensä 1 480 vahinkotapahtumaa (porovahingot, kotieläinvahingot ja onnettomuudet), ja vahinkojen määräksi on arvioitu yhteensä 2 085 770 euroa. Nykyinen omavastuun raja (n. 500 euroa/tapahtuma) koetaan kohtuuttoman suureksi.

Vaaraa ja uhkaa aiheuttaviin yksilöihin ja laumoihin on puututtava nykyistä tehokkaammin. Susien riittävä suojelutaso on määriteltävä tutkittuun tietoon perustuen, jotta susien aiheuttamiin vahinkoihin ja susista aiheutuvaan pelkoon voidaan puuttua.

Susikannan hoitosuunnitelma on päivitetty vuonna 2019. Sen yksi painopiste on suden sietämistä lisäävät toimet. Vaikka esimerkiksi porojen tai kotieläinten susivahingoista saisi korvauksen, eläimen menetys koskettaa aina eikä taloudellisten korvausten hakeminen ja niiden saaminen sujuvasti ole ongelmaton. Puheet petoeläimen sietämisestä ja ymmärryksestä eivät lohduta lammaslauman, poroja tai kotieläimen menettänyttä omistajaa ja perhettä. Tässäkin asiassa on kevennettävä byrokratiaa korvausten hakuprosessissa.

Kirjallinen kysymys KK 191/2023 vp

Metsästystä tarvitaan osana susien kannanhoitoa samalla, kun niiden suotuisasta kannantasosta pidetään huolta. Kannanhoidollisen metsästyksen avulla voidaan vähentää susien aiheuttamia vahinkoja ja pitää sudet ihmisarkoina ja poissa ihmisasutuksesta. Suomeen tulee saada pikaisesti valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat susien poistamiseksi nykyistä tehokkaammin, jos ne aiheuttavat uhkaa, vaaraa ja häiriötä. Metsästäjien lisäksi kansalaiset tarvitsevat selkeät toimintaohjeet häirikkösusitalanteissa. Tässä tarvitaan myös eri viranomaisten ja yhdistysten sujuvaa yhteistyötä. Vastuu viestinnästä on kohdennettava jollekin vastuutaholle. Hallitusohjelman mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö on tietojeni mukaan aloittanut susiasetuksen valmistelun kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi talvella 2024.

Susi kuuluu Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV ns. tiukasti suojeltuihin lajeihin, joiden metsästys on lähtökohtaisesti kielletty. Eduskunta on kirjelmässään (EK 41/2022 vp — KAA 4/2020 vp) edellyttänyt, että valtioneuvosto vaikuttaa Euroopan unioniin siten, että susi siirretään koko Suomen osalta luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V, jolloin laji olisi keveämmin suojeltu. Suomi on pitänyt säännöllisesti ja aktiivisesti esillä tarvetta suden tiukan suojelun uudelleen arvioinnista.

Suojelusta voidaan myös poiketa Suomen riistakeskuksen myöntämällä poikkeusluvalla, ja poliisi voi antaa määräyksen ihmisille uhkaa tai vaaraa aiheuttavan suden poistamiseen. Vahinkoperusteisille poikkeusluville ei ole asetettu ylärajaa, vaan jokainen lupahakemus tarkastellaan tapauskohtaisesti. Kuitenkaan se, että susia esiintyy jollain alueella, ei sinällään ole poikkeusluvan peruste.

SusiLIFE-hanke (osin EU-rahoitteinen) käynnistyi 1.10.2019 ja päättyy 30.9.2025. Hanke on saanut rahoitusta EU:n LIFE-ohjelmasta (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). Hanketta rahoittavat lisäksi maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö ja toteuttavat organisaatiot. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry rahoittaa kotieläinten suojaamista ja vahinkojen ennaltaehkäisyä koskevia toimenpiteitä. Hankkeen budjetti on n 5,5 miljoonaa euroa. SusiLIFE-hankkeen aikana susivahingot ovat entisestään lisääntyneet, ja huoli kotieläinten ja ihmisten turvallisuudesta on kasvanut.

Susitalanne on etenkin Länsi-Suomen alueella erittäin huolestuttava. Osa kunnista on joutunut järjestämään jopa koulukyytejä lapsille susihavaintojen takia. Kenenkään ei pitäisi joutua pelkäämään koulumatkansa varrella villipetoja. Nykyisen hallituksen on voitava tehdä onnistunutta susipolitiikkaa, sillä turvalliset asuin- ja kasvuympäristöt on voitava taata kaikille, erityisesti lapsille ja nuorille.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus puuttua erityisesti asuinalueilla pelkoa, vaaraa ja uhkaa aiheuttavien susien vähentämiseen kiireellisesti,

milloin Suomessa aloitetaan suden kannanhoidollinen metsästys,

Kirjallinen kysymys KK 191/2023 vp

miten varmistetaan ajantasainen ja oikea tieto susikannasta riistanhoitoalueiden tietoja hyödyntäen,

mitä hallitus aikoo tehdä ja minkälaisella aikataululla sen edistämiseksi ja varmistamiseksi Euroopan unionissa, että susi saadaan siirrettyä koko Suomen osalta luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V,

aikooko hallitus puuttua aiempaa tehokkaammin susista aiheutuviin metsästys- ja tuotantoeläinvahinkoihin ja kohtuullistaa vahinkoa kärsineiden omavastuuosuuksia,

miten isot satsaukset SusiLIFE-ohjelmaan ovat vähentäneet susien aiheuttamia ongelmia,

onko susia siirretty tarkoituksellisesti itäisestä ja pohjoisesta Suomesta muualle Suomeen, milloin ja miten paljon ja

kuinka hallitus aikoo varmistaa, ettei yhdenkään lapsen tai nuoren tarvitse koulumatkalla pelätä susia?

Helsingissä 10.11.2023

Mia Laiho kok

Milla Lahdenperä kok